

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת במדבר

הגיליון השבועי לכל יהודי 961

כ"ה באייר התשס"ה
(3.6.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

הצלחה לתהלוכות

תהלוכות ל"ג בעומר זכו השנה להצלחה גדולה. צעירי-חב"ד ארגנו ברחבי הארץ כאלף תהלוכות, שבהן השתתפו כמאתיים אלף ילדים. התהלוכה הגדולה ביותר הייתה בירושלים, שבה השתתפו כרבת ילדים. גם בחוץ-לארץ נערכו תהלוכות רבות-משתתפים. בשכונת בורר-פארק בברוקלין השתתפו יותר מחמשת-אלפים ילדים בתהלוכה גדולה וססגונית.

הקבוצה ה-70

שבוע שעבר הועלתה לארץ הקבוצה ה-70 במסגרת פרוייקט ילדי צ'רנוביל, שמפעילים צעירי-חב"ד. בקבוצה זו הגיעו שמונה-עשר ילדים יהודים, שסיפורם האישי עורר התרגשות בקרב אנשי הצוות שעוסקים בקליטתם. מאז תחילתו של הפרוייקט כבר הועלו באמצעותו לארץ 2336 ילדים. בעקבות הילדים הגיעו גם ההורים, והם מתגוררים כיום בכל רחבי הארץ. רבים מבוגרי הפרוייקט כבר נישאו והקימו משפחות בריאות.

ברכה לנשיא פרו

נשיא פרו, סיימס השבוע ביקור מיוחד בישראל, הופתע לפגוש בירושלים נציגות מיוחדת של חב"ד, שבאה לברכו ולהודות לו על סיועו לפעילות חב"ד בפרו. הנשיא מיודד עם שליח חב"ד בפרו, הרב שניאור בלומנפלד, ומייחס את הצלחתו בבחירות לברכה שקיבל מהרבי מליובאוויטש.

זמני השבוע

ירושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	ניו-יורק
7:05	7:21	7:14	7:22	7:15
8:03	8:23	8:26	8:28	8:18
9:12	8:18	8:24	8:28	8:18

המולד: יום שלישי, 7 בבוך, 52 דקות ו-8 חלקים
ראש-חודש סיוון ביום השלישי
פרקי אבות: פרק ה

03-9 606169

פקס:

www.chabad.org.il

אינטרנט:

chabad@chabad.org.il

דואר אלקטרוני:

נדפס בדפוס יד-החמישה כפר-חב"ד, טל' 03-9600280

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הקרב על ירושלים לא תם

בשמה של אותה 'פרגמטיות', שבה מבקשים לגרש את תושבי גוש קטיף מבתיהם, אפשר לתבוע לסלקנו גם מירושלים. זה מאבק על הערכים הנותנים משמעות לקיומנו כאן

הכול והולכים לחפש משמעות במקומות נידחים בעולם. הייתה להם מסגרת של חיים, אבל הייתה חסרה התכלית.

אפשר לצמצם את ההווה היהודית להיבטים חומריים בלבד — מדינה, צבא, כלכלה, חקלאות, דמוקרטיה וכו'. כל אלה חשובים ונחוצים, אבל הם רק מסגרת חיצונית. בשבילם לא היה צריך לנדוד לכאן מכל קצווי תבל, להתעמת עם עולם ערבי עויין, להילחם יותר ממאה שנים ולעמוד מול העולם כולו. מאחורי כל זה מוכרח להיות תוכן פנימי גדול ונשגב, הראוי למאמץ הזה.

ירושלים היא התוכן. לכאורה, אבנים, אבל לאבנים האלה יש נשמה. הן מסמלות את הנצחיות היהודית, את העבר ואת העתיד, את הזיקה העמוקה לארץ-ישראל ואת האמונה בייעודו של העם היהודי. הערכים האלה פיעמו בלב העם היהודי אלפי שנים, במצבים משתנים ובתנאים כלכליים טובים וגרועים. הם שהניעו מיליונים לעזוב את הארצות שבהן נולדו הם ואבותיהם ולנדוד לארץ רחוקה, רוויית דם וסבל. הם ויתרו על מעמד כלכלי ועל רווחה, והיו מאושרים כאשר ראו את אדמת הארץ. סוף-סוף חשו שהגשימו את השבועה "אם אשכחך ירושלים".

זיקה קיומית

כשם שהזיקה העמוקה לארץ-ישראל ולירושלים היא שגרמה לנו לזכור את הארץ ולהשתוקק לשוב אליה גם אחרי אלפיים שנות גלות, כך היא נחוצה גם להמשך קיומו של העם היהודי בארצו. אין מדובר ב'אבנים' ו'קברים', אלא במערכת שלמה של ערכים הנותנים משמעות לקיומנו כאן. בלעדיהם, נחזור להיות חולות נודדים.

כן, כדאי להילחם על ירושלים. כדאי למסור את הנפש על קברי האבות. הזיקה הזאת חיונית לנו לא פחות מצה"ל, מתעשייה ומצמיחה כלכלית. זו נשמת האומה, הנשמה המפעמת בלב דורות של יהודים, עד הגאולה הקרובה לבוא במהרה בימינו.

לפני שלושים ושמונה שנים רטטו נימי הלב של מיליוני יהודים ברחבי העולם, כאשר נתברשו על שחרור ירושלים. באותם ימים היה ברור לגמרי כי השיבה לירושלים, לכותל המערבי ולמקום המקדש היא לנצח. כיום זה כבר לגמרי לא ברור. הדאגה גוברת כששומעים את הצהרות ראש-הממשלה בדבר מחויבותו לירושלים. הלוא רק לפני שנתיים הצהיר ש"דן נצרים כדן תל-אביב".

טוענים כלפי המתישבים בגוש קטיף ובצפון השומרון כי עיקשותם נובעת מ'להט משיחי' ומנימוקים 'מוזרים' כמו זכות אבות, הבטחה אלוקית וכדומה. ומה הם הנימוקים לשיבתנו בירושלים המזרחית, אם לא 'משיחיים' ו'מוזרים' באותה מידה? בשמה של אותה 'פרגמטיות', שבה מבקשים לגרש את תושבי גוש קטיף מבתיהם, אפשר לתבוע לסלקנו גם מירושלים.

ירושלים היא התוכן

הידרדרות זו נוצרה בתהליך הדרגתי של התגברות החומרנות, ודחיקתם של ערכים רוחניים. ככל שהחיים נעשו חומרניים יותר, התרגל הציבור לחשוב במושגים כאלה. הדברים החשובים בחיים הם כסף, קריירה, תהילה, אוכל טוב, מכוננית נוצצת, בית מרווח, רהיטים מודרניים. אם אלה החיים, מי צריך את האבנים' העתיקות של ירושלים.

במידת-מה, ירושלים ומה שהיא מסמלת סותרים את התפיסה החומרנית של החיים. ירושלים מייצגת קדושה, רוחניות, מחויבות להיסטוריה הארוכה של עמנו. אבני הכותל אינן פסגת האמנות. הן פונות אל הנפש, אל הנשמה. הן מבטאות את עוצמתה של הרוח ושל האמונה.

גם בעולם חומרני, המרוכז במירוץ החיים ובהישגים הכלכליים, אין תחליף לערכים המגולמים בירושלים. ההיבטים החומריים של החיים הם המסגרת, ולמסגרת אין ערך בלי תמונה. לכן דווקא בעולם של ימינו התפתח צימאון אדיר לרוחניות. זה ההסבר לעובדה שאנשים מבוססים קמים יום אחד, נוטשים

ספירה שהיא הכנה

עם האלוקות, אין בעיניו הבדל בין ימי חול לימי שבת וחג, וכל עיתותיו ומעשיו ספוגים וחדורים קדושה.

זה אפוא הקשר בין ספירת בני-ישראל וספירת העומר לבין מתן-התורה. החיבור בין הקב"ה לעם-ישראל במעמד הר-סיני היה חיבור בין הקב"ה עצמו לבין עצם מהותו של כל יהודי — "אנכי ה' אלוקך". ההכנה לזה היא חשיפת עצם הנשמה, על-ידי הספירה.

להחדיר בפרטים

יש בכל-זאת הבדל בין שתי הספירות: במניין בני-ישראל אין בכלל הבדלים, ואילו בספירת העומר יש התייחסות לכל פרטי המידות, כפי שהן כלולות זו בזו, ונדרש זיכוך פרטי של כל מידה ומידה.

גם במתן-התורה קיימים שני העניינים הללו: מצד אחד יש כאן הקשר העצמותי בין הקב"ה לעם-ישראל, ובה בשעה יש להחדיר התגלות זו לכל פרט בנפש ובעולם, כדי שגם הוא עצמו, מצידו, יהיה כלי לאור האלוקי.

(לקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1021)

פרשת במדבר נקראת תמיד לפני חג-השבועות. בפרשה זו מדובר על מפקד בני-ישראל, ועל שם זה נקרא ספר במדבר כולו — "חומש הפקודים". יש ספירה נוספת שמשמשת הכנה לחג-השבועות — ספירת העומר. מה המיוחד בספירת בני-ישראל ובספירת הימים, ששניהם מהווים הכנה לקבלת התורה?

עניינה המיוחד של ספירה הוא השוויון: הכול שווים, הגדול אינו יותר מאחד והקטן אינו פחות מאחד. בתוך עם-ישראל יש הבדלי דרגות, מהגדול שבגדולים ועד הקטן שבקטנים, אבל כאשר מונים את בני-ישראל, אין מבחינים בהבדלי הדרגות, וכל יהודי נספר בשווה. גם בימים יש הבדל בין יום חול לשבת ויום-טוב, אבל בספירת העומר נספרים כל הימים בשווה.

מעל ההבדלים

הספירה מבטאת אפוא נקודה פנימית, שבה אין הבדלי דרגות. זוהי עצם הנשמה. ההבדלים קיימים רק בכוחות הגלויים של יהודי, שבהם יש מי שהוא בעל שכל ובעל

מידות יותר מחברו, אבל מצד עצם הנשמה הכול שווים ממש. נקודה זו באה לידי ביטוי במניין בני-ישראל.

כאשר יהודי עובד את ה' בכוחותיה הגלויים של הנפש, השכל או המידות, יש כאן שני דברים — הוא עצמו, ה'אני' העצמי שלו, והמערכת והשכלית והרגשית שלו. קיום התורה והמצוות שלו הוא בבחינת תוספת על עצם מציאותו, שכן הוא נובע משכלו ומרגשותיו. אבל כאשר הוא מעורר ומגלה את עצם נשמתו, המאוחדת אחדות גמורה עם הקב"ה, אין כאן שני דברים, אלא כל-כולו נעשה מאוחד עם הקב"ה — "ישראל, אורייתא וקודשא-בריך-הוא כולא חד".

הימים שווים

גם ההתייחסות לימים תלויה בנקודה זו: אם האדם עובד את ה' בכוחות הגלויים של הנפש, יש אצלו הבדל בין יום חול לבין שבת וחג — בימי שבת וחג הוא מרגיש חיות מיוחדת, ואילו בעבודה השגרתית של ימי החול אין לו חיות. אבל כשהוא מעורר את עצם הנשמה, וכל מהותו נעשית דבר אחד

מן המעייין

נושא השבוע: ירושלים

כשם ה'

שלושה נקראו על שמו של הקב"ה, ואלו הן: צדיקים, משיח וירושלים... ירושלים שנאמר (סוף יחזקאל): "ושם העיר מיום ה' שָׁמָּה", אל תיקרי שמה אלא שָׁמָּה.

(בבא-בתרא עה,ב)

הנאולה מתחילה בירושלים

"ישלח עזרך מקודש". בשעה שיבוא הקב"ה לגאול את ישראל, אינו גואלן אלא מציון, לפי שמשם נשתכלל העולם, שנאמר: "מציון מכלל יופי אלוקים הופיע", ורוח-הקודש אומרת: "מי ייתן מציון ישועת ישראל".

(מדרש-רבה)

לא די" באמירה

בדיני נדרים קובעה המשנה כי "האומר ירושלים לא אמר כלום" (משום שאין זה לשון נדר). יש בזה רמז שהעיקר הוא לעסוק בבניין ירושלים בפועל, אבל "האומר ירושלים", אם האדם רוצה לצאת ידי-חובה באמירה בלבד ובסיפור שבחי ירושלים — "לא אמר כלום".

(רבי שאול ממוז'יניץ)

כבודה של ארץ-ישראל

פעם אחת הגיע לליובאוויטש חסיד מירושלים. יצא הרבי ה'צמח-צדק' לקבל את פניו בבגדי שבת, באמרו: צריכים לכבד אותו משום כבודה של ארץ-ישראל.

עושה חברים

אמר רבי יהושע בן-לוי: "ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו" (תהילים קכג,ג) — עיר שהיא עושה כל ישראל חברים.

(ירושלמי חגיגה ג,ו)

מרכז העולם

כשם שהטבור נתון באמצע הגוף, כך ארץ-ישראל נתונה באמצע העולם, וירושלים באמצעיתה של ארץ-ישראל, ובית-המקדש באמצע ירושלים, והארון באמצע ההיכל, ואבן השתייה לפני הארון, שממנה נשתת העולם.

(מדרש תנחומא)

מהות העולם

מה שאמרו חז"ל שירושלים נמצאת באמצע העולם, יש סבורים שהכוונה היא במובן הפיזי

והגשמי, אבל אין הדברים כך. הכוונה היא למהות העולם, שירושלים היא המרכז הרוחני של העולם.

(המהר"ל מפראג)

אמרת השבוע

לא התלוננו בירושלים

המשנה (אבות ה,ו) מתארת את אחד הניסים שהיו בירושלים: "לא אמר אדם צר לי המקום שאלין בירושלים". כתב על כך ה'חתם-סופר':

מהגמרא עולה שכזמני העלייה לרגל היה דוחק גדול בירושלים, ואם בעזרה הייתה צפיפות גדולה, בוודאי היה דוחק במקומות הלינה. איך אפוא אומרת המשנה "לא אמר אדם צר לי המקום שאלין בירושלים"?

אלא הדגש הוא על "לא אמר אדם" — אמנם היה דוחק והייתה צפיפות, אבל מרוב אהבת ה' ושמה לא הרגישו העולים לרגל את צער הצפיפות ולא התלוננו עליה.

הפגישה בכותל

"הר-הבית! הר-הבית!" מלמל בהתרגשות רבה הראשי של ירושלים, הרב אליהו פרדס, כשהגיע לאוזניו הבשורה המרעישה — "הר-הבית בדינו!"

נרעש עד עמקי נשמתו, שבו אליו בבהירות רבה כל תמונות ילדותו. נהירים היו לו שבילי העיר העתיקה וסמטאותיה כפסוקי ספר תהילים השגור בפיו. עם-ישראל שב אל ליבה של ירושלים הקדושה, משאת-נפשו. כ"ח באייר תשכ"ז.

סמוך לשחרור הכותל המערבי, כאשר הגישה לאתר המקודש עדיין הייתה בחזקת סכנה, לא עצר הרב פרדס ברוחו והחליט להגיע לשם ויהי-מה. הוא בא למקום בשני כובעים: האחד, כרבה הראשי של ירושלים; והאחר כאלוהו, הילד שהתרוצץ בסמטאות העיר העתיקה, והיה בן-בית אצל הכותל, והאיש שהתנגע כל השנים אל האבנים האהובות, ששכינה לא זזה מהן, ואשר היו נתונות בשבי.

הוא עטה עליו את גלימת הרב הראשי השחורה, הארוכה, וחבש לראשו את המצנפת המרשימה, והלך אל הכותל מלווה בכמליה של רבנים ונכבדי-ציבור. "הלך אל הכותל", אמרנו. כמה פשוט נשמע מפועל זה, שלא היה אפשר להוציאו לפועל תשע-עשרה שנים, והנה בא הרגע.

השעה הייתה אחת-עשרה בבוקר. התכלת העזה הייתה פרושה מעל. הרב הלך אל הכותל ושפתיו רחשו תפילה זכה. הצבא טרם הכשיר את הרחבה הגדולה נוכח הכותל, המוכרת כיום. כדי להגיע למקום צריך היה לעבור בין בתי שכונת המוגרבים הנטושים, שנועדו להריסה, ורק לאחר מכן נראה לפתע הכותל, המתנשא כמו מותשתיתו של עולם אל רום-שמים. הרב פסע לאטו, בעיניו דמעות של התרגשות.

מסביב רחשה פעילות צבאית רבה. יחידות של לוחמים התארגנו במקום, ואבטחו את זרם הבאים, שגאה משעה לשעה. עם-ישראל אהב את הכותל כנפשו, ולעיתים היה הדבר כרוך בסכנת-נפשות ממש.

לפתע ניתק חייל אחד מקרב קבוצת חיילים שעמדה בסמוך ופתח בריצה לעבר הרב. כל מי שהיה שם סובב את ראשו למשמע הקריאה הגדולה: "סבא!". זה היה נכדו, אהרון, הבן של ניסים, בנו.

הרב פרדס הביט משתאה בנכדו

להגיע לירושלים

תורת החסידות מדברת על 'ציון' ו'ירושלים' בנפש האדם, וברוח זו היא מסבירה את הפסוק: "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". בפשטות נראה החלק השני של הפסוק כחזרה על תוכנו של החלק הראשון, אלא שהביטויים שונים: בחלק הראשון אומרים 'ציון' ו'תורה' ובחלק השני — 'דבר ה' ו'ירושלים'. אולם בתורה, אפילו בדברי שירה יש הסבר לכל כפל-מליצה, כל-שכן בפסוק רגיל, שאינו שירה.

תורת החסידות מסבירה, שהפסוק הזה מדבר על שתי הדרגות שיש בעיר ירושלים ובמשמעותה הרעיונית. בעיר-הקודש יש שתי מעלות: האחת מעניקה לה את השם 'ציון' והשנייה מזכה אותה בתואר 'ירושלים'. כך גם בתורה יש שתי דרגות: יש 'תורה' ויש 'דבר ה''. הדרגה שנקראת 'תורה' קשורה ב'ציון' והדרגה 'דבר ה'' קשורה ב'ירושלים'.

ירושלים של מטה

הפירוש המילולי של המילה 'ציון' הוא — סימן. זו משמעות הפסוק: "הציב לך ציונים" — סימנים. העיר הזאת היא אפוא ציון וסימן לדבר נעלה יותר. זאת, על-פי דברי המדרש, ש'ירושלים של מטה' מכוונת כנגד 'ירושלים של מעלה'. השם 'ציון' מבטא אפוא את היותה של העיר סימן וביטוי ל'ירושלים של מעלה'.

הביטוי 'סימן' אומר עוד, שמדובר בשני דברים שונים ונבדלים, אלא שהאחד הוא סימן למשנהו, אבל אין הם דבר אחד. כשקוראים לעיר-הקודש 'ציון', פירוש הדבר, ש'ירושלים של מטה' אמנם מזכירה ורומזת על 'ירושלים של מעלה', אבל יש הבדל בין השתיים. למעלה מזה הוא השם 'ירושלים'. מילה זו מורכבת משתי מילים: 'יראה' ו'שלם', וצירוף השתיים בא לומר, שהעיר הזאת מגלמת בתוכה את שלמות היראה — שלמות העבודה של יראת-שמים. 'ירושלים' היא הדרגה הגבוהה יותר בעיר-הקודש — לא רק רמז וסימן לדבר אחר, אלא שלמות בעבודת ה'.

להגיע להלכה

כשם ששתי הדרגות הללו קיימות בעיר-הקודש, כך הן קיימות גם בליבו של כל יהודי, בעבודת-ה' של כל אדם מישראל. מובא במאמרי חז"ל, שגם עם-ישראל נקרא 'ציון' והוא נקרא 'ירושלים'. יש בנפש האדם דרגה שנקראת 'ציון' ויש דרגה שנקראת 'ירושלים'.

'ציון' רומז להשתקפות של דרגות אלוקות גבוהות בנפשו של היהודי. בכל יהודי יש נפש אלוקית, שהיא חלק א-לוה ממעל ממש, והיא דוגמה ו'צלם' ("בצלם אלוקים") למידות האלוקות. מצד הנפש האלוקית, כל יהודי הוא 'ציון' וסימן לעניינים אלוקיים. כשדרגה זו, בטהרתה, מאירה בנפשו, מתנהג האדם כהשתקפות של רצוניה: שכלו, מידותיו, רצונותיו ומאוויו, הם רמז וסימן למה שהקב"ה היה מצפה ממנו.

זה מה שאומר הפסוק: "מציון תצא תורה" — כשרוצים לכוון לאמיתתה של תורה, צריך להגיע לבחינת 'ציון' שבנפש. כשיהודי מסלק מעצמו את כל הצדדים האישיים וחושף את הנפש האלוקית שבו, הוא זוכה ללמוד את התורה כפי שהיא נלמדת בגן-עדן ובעולמות העליונים. אור-א הוא מוגן מפני טעויות ומפירושים בלתי-נכונים.

אולם עדיין אין די בכך כדי להגיע לביורו אמיתי של ההלכה. הואיל וגם בתורה שלמעלה יש דעות שונות — "אלו ואלו דברי אלוקים חיים" — יש צורך להתעלות לדרגה גבוהה עוד יותר כדי להגיע אל פסק ההלכה, ששורשו גבוה יותר. זאת אפשר להשיג על-ידי 'ירושלים' — שלמות היראה. כשיהודי מלא יראת-ה' וחרד בעת לימודו שמה לא יכוון חלילה לרצון העליון, הוא מתייגע יותר לברר את הדברים עד תומם ומגיע אל פסק ההלכה הנכון. "דבר ה'", זו הלכה, יוצא מ'ירושלים' — משלמות היראה (ראה לקוטי שיחות כרך טו, עמ' 234 ובמקורות המצויינים שם).

ונשק לו, ושניהם עמדו זה מול זה דומעים ונגרשים. לאחר מכן הניח הסב את ידיו על ראש נכדו ובירכו מתהומות הלב.

לימים סיפר הנכד, שזכר הפגישה ההיא נשאר חרות במוחו בחדות

האהוב. ליבו היה צר מלהכיל את שטף האירועים. אהרון רץ אל סבו בעוד אנשי הפמליה העומדים סביב, נרגשים, מפנים לו דרך. בהגיעו לא נפל הנכד על צווארי סבו, אלא כמנהג הספרדי המסורתי — נישק את ידו בהרכנת ראש. הרב חיבק את נכדו

גמורה: "זה היה מיד עם שוך הקרבנות. נשלחתי לאזור כאיש חיל-הקשר, כדי לבדוק מערכות קשר חיוניות. ואז ראיתי קבוצת אנשים מתקרבת למקום, וסקרתי את פניהם מתוך סקרנות. מהר מאוד פינתה הסקרנות את מקומה להתרגשות גדולה, כשהבנתי שהדמות לבושת הגלימה השחורה, שפסעה במרכז הקבוצה, היא סבא שלי".

לאחר מכן, כשהוא מחבקו באהבה, שאל הרב פרדס את נכדו אם יש לו מידע על שלום דודיו המגויסים, הלא הם בניו של הרב, או נכדיו האחרים, שהשתתפו אף הם בקרבנות. אהרון לא שמע דבר. הרב הניח שתי כפות ידיים על ראש נכדו ובירכו.

"מי זה היה?", שאלו החיילים את חברם, בשובו אליהם. "סבא", השיב אהרון בגאווה בלתי-מוסרתת, "הרב של ירושלים".

ובינתיים המשיך הרב פרדס בדרכו אל הכותל. כשהגיע למקום, שלח את ידו לפניו כלא-מאמין, מישש את האבנים הקרות והחמות גם יחד, ואט-אט הרכין את ראשו ונשק לכותל. הוא לא יכול היה להתיק את שפתיו מהאבן. פרש את ידיו אל הכותל, נצמד אליו.

לאחר מכן, בגרון חנוק מדמעות, בירך בקול גדול, בשם ובמלכות: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה!".

"אמן", השיבו לו הכול מסביב.

לאחר שעה ארוכה של תפילה פסע הרב צעד אחר צעד לאחור, ועצר כשעיניו סוקרות את הכותל מבסוסי ועד למלוא גובהו. כך, אותם צמחים שזכר מן הימים ההם. והיונים ההומיות. כמו פעם. הוא רצה להישאר שם עוד ועוד, אבל מלווי הפצירו בו לעזוב, כי היו לו מטלות נוספות באותו יום.

הרב פרדס התקרב שנית ונשק שוב לכותל. לאחר מכן פנה והלך לאחוריו, כשכל העת פניו מופנות לעבר הכותל. גם בימים ובשנים שלאחר מכן היה פוסע לאחוריו ועיניו אל הכותל.

"מאז ועד יומו האחרון", מספרים בניו, "היה הולך לכותל כמעט מדי יום. שוהה שם שעה ארוכה או קלה, כפי שהתיר לו הזמן, נושא תפילה, ורק לאחר מכן מתחיל את סדר-יומו. ולאחר שהיה פונה והולך מהכותל תמיד עזב את המקום בהליכה

לאחור. לא פעם הזהירו אותו שהוא עלול ליפול בדרך הליכה זו, אך הוא היה משיב — 'שליחי-מצווה אינם ניזוקים לא בהליכתם ולא בחזירתם'".

(על-פי הביוגרפיה על הרב אליהו פרדס ז"ל, מאת מנחם מיכלסון, העומדת להופיע בקרוב)

להיות יהודי גם בכיס

מסביר יעקב. "הייתה להם טענה על עירוב שיקולים דתיים בשיקולים עסקיים. קשה להם להבין מדוע לא להשקיע בחברה משוגעת רק מפני שהיא מחללת שבת. דווקא ברשות לניירות ערך – הגוף הנוסף שמפקח עלינו – היה לנו קל יותר, מפני שבראש מחלקת קרנות-נאמנות עומדת אישה חרדית. אט-אט התרגלו ל'שיגעון' שלנו, וכיום כבר יודעים כי אצלנו – מה שאינו כשר הלכתית אינו כשר גם עסקית."

אפשר לחולל מהפכה

לדעת יעקב, אם ציבור שומרי-המצוות כולו היה מתאגד ותובע מהבנקים ומחברות ההשקעות להשקיע את המיליארדים שלו אך-ורק בעסקים שאין בהם איסור – הייתה מתחוללת כאן מהפכה אדירה, בלי שום צורך בחקיקה. "בארצות-הברית, למשל, מקובל מאוד שהציבור מעורב אישית בבחירת החברות שבהן מושקע כספו. שם הדגש הוא על ענייני איכות-סביבה, התאכזרות לבעלי-חיים וכיוצא בזה. מדוע שאנחנו לא נעמוד על שלנו בענייני מצפון יהודיים?"

יעקב מורשת: מהפכה יהודית דרך הכלכלה

טיב החברות שעמן הבנק סוחר? הוא שואל.

באוצר הרימו גבה

"יש כאן בעצם שלוש בעיות", מסביר יעקב. "ראשית, שותפות לדבר-עברה; שנית, הנאה מרווחים של איסור; ושלישית, מראית-עין. איזו צורה יש לזה, שיהודים שומרי-מצוות עומדים ומפגינים מול קניון מסחרי הפתוח בשבת, בשעה שהכסף שלהם עצמם מושקע באותו קניון ממש. זה אבסורד!"

מדיניות ההשקעות של 'הילת שוהם', הפוסלת על הסף חברות ואפיקי השקעה משיקולים דתיים, לא מצאה-חן בעיני כמה אנשים במשרד-האוצר, המפקח על החברה. "לא מדובר בהתנגדות אנטי-דתית",

נים היה מר יעקב מורשת, מנכ"ל 'הילת שוהם' (השקעות וייעוץ לפי התורה), חשוף להערות עוקצניות לעבר יהודים שומרי-מצוות, על שהם 'יהודים עד הכיס': הם שומרים שבת, מקפידים על כשרות, נזהרים מאבק ריבית, ובאותה שעה כספם מושקע בחברות העוברות על האיסורים הללו. "איך ייתכן שיהודים עומדים שעות ובודקים אתרוגים בעזרת זכוכית מגדלת, בשעה שכספם מושקע בעסקים העוברים יום-יום על איסורי תורה!?", נשאל לא-אחת.

מאחורי השאלות והעקיצות הללו הייתה טמונה הנחה, שבעצם אי-אפשר להיות יהודי שומר-מצוות עד הסוף בעולם מודרני. יעקב החליט להוכיח שאפשר גם אפשר. לפני כשלוש שנים הקים מודל ייחודי של חברת השקעות הפועלת אך-ורק על-פי ההלכה. על החברה כולה, ואף על כל עסקה המתבצעת על-ידיה, מפקח הרב אריה דבי, איש-הלכה המתמחה בפנינים והעומד בראש 'המכון לכלכלה על-פי ההלכה'.

הכול חוסכים

יעקב (41), כלכלן ובעל תואר שני במנהל-עסקים, תושב גבעתי-שומאל, שימש בעבר דירקטור בבנק איגוד וברשות שדות התעופה. הוא מילא תפקידים כלכליים בכירים בגופים גדולים נוספים. לדבריו, סוגיית ההשקעות נוגעת כמעט לכל אחד ואחת.

"אין כמעט אדם שכיר שחלק ממשכורתו אינו מופרש לקרנות פנסייה והשתלמות. אפילו אברכי 'כולל', קרוב לוודאי ששנותיהם שכירות, וסביר להניח שיש להם כסף המושקע בקופות-גמל או בתכניות חיסכון כלשהן. האם מישוה בודק עם פקיד הבנק את

ביטוחי דירות ומשכנתא
 ביטוח מיוחד לבתי כנסת ומקוואות *
קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי
1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא
נשמה עם עצמה
 סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.
ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה מאת מנחם ברוד
הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פִּינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

עשבי תיבול

שאלה: רבים מגדלים עשבי-תיבול בגינות הפרטיות ואף באדניות ובעציצים בבית. מה דינם לעניין תרומות ומעשרות?

תשובה: מכל כמות שקוטפים ועומדים לאכול יש להפריש תחילה תרומות ומעשרות (להלן: "לעשר").

גם מה שגדל בעציץ בתוך הבית חייב במעשר כמו מה שגדל בחוץ (הבדלים יהיו רק במידת החיוב, שיש מצבים שבהם החיוב הוא כמה פעמים 'דרבנן', ואז יהיה אפשר להקל במקרי ספק מסוימים).

תבלינים המשמשים למתן טעם בלבד, כגון עלי ועשבי תה, פטורים ממעשר. עשבים שנהוג לאוכלם, חייבים במעשר, אף אם מבשלים אותם רק לתת טעם, כדן בצל שבא לתת טעם במרק ומשליכים אותו, שאף הטעם חייב במעשר.

למעשה, כל התבלינים הנאכלים בפועל, ואף כאלה שיש הנהיגים לאוכלם (כמו נענע), גם אם הכוונה רק לטעם,

מעשרים אותם ללא ברכה. גם זעתר ואורגנו, שנהוג לבזוק אותם על מיני מאפה, לתת טעם בלבד, יש לעשרם ללא ברכה (הראשון לציון הרב מרדכי אליהו שליט"א מחייב בברכה כל עשבי-תיבול שגדל גידול תרבותי).

עשבים שנקטפו, עושרו, ולאחר-מכן נשמרו בתוך כלי עם מים, ובינתיים גדלו מהם עלים נוספים – העלים הללו פטורים ממעשר; אבל אם העלים המקוריים לא עושרו, גם העלים החדשים חייבים במעשר כמו המקוריים.

בעשבי תבלין מצויים חרקים, ולכן יש לבדוקם קודם השימוש. אם משתמשים בהם למתן טעם בלבד – אפשר לבשלם ללא בדיקה בתוך שקית בד צפוף, כמו משי, או לחלופין לבשלם במים, לסנן את המים על-ידי בד או נייר-סינון מתאים, ולהשתמש במים המסוננים בלבד.

מקורות: ראה רמב"ם הל' מעשר פ"ו ה"ג. הל' מאכלות אסורות פט"ו ה"ו. ר"ש עוקצין פ"ג מ"ה. יומא פ"א, תודיה שהפליגין. עירובין ע"א, תוד"ה הטומן. מג"א או"ח סי' שכ ס"ק א. 'משפטי ארץ – תרו"מ' פ"א ס"ז-ז. יג. בדיקת המזון כהלכה, ירקות, עמ' 78. תודה להרב יהודה עמיחי ממכון 'התורה והארץ', כפר-דרום.

מעשירים את השבת עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחניות הספרים המבחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120

